

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Specvlvm Magnvm Episcoporum, Canonicorum, Sacerdotvm Et aliorum Clericorum omnium tam Secularium quam Religiosorum

Tympe, Matthäus

[Köln], 1614

25. Concionandi munus libenter subire.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51447)

14. Samson Dolensis Archiep. cum qui sibi ve-
poculum propinauerat spiritu immundo
oppressum miseratus Deo supplicando sanitati
adpenitentiam hortatus est, veniam
re illum in æternum cupiens, qui si-
per insidias molitus erat necem.

Baldricus
Manualū
lib. 3. c. 3.

SIGNVM XXV.

Concionandi seu Concionatorium ponderosum
& grauiissimum munus haud grauato hu-
meris suis pati imponi & populum
Dei s. verbi pabulo libenter ac
feruenter pascere & su-
stentare.

Concionū
difficulta-
tes atque o-
nera non
deuit are

Apostoli vniuersum terrarum orbem per-
agrarunt vt eum luce Euangelij comple-
tant, in tantæ vastitatis pelagus rete piscationis
miserunt, vt apud omnes prædicatio Euange-
lilucefceret.
S. Paulus assiduus erat in concionando: Vos
ait, quomodo nihil subtraxerim vtiliū quo minus
annunciarem vobis & docerem vos publice & per domos:
diem nocte & die non cessauī cum lachrymis mo-
numquemque vestrum: memores estis laboris no-
ctis & fatigationis nocte ac die.

Act. 20. at-
tendite.
1. Pet. 5. pa-
scite Con-
cil Triden.
sessio 5. c. 4.
Sess. 24. ca.
4.
Act. 20.
1. Thess. 1.
Act. 6. iti-
nera Pauli.

Cum S. Franciscus ait S. Bonau. animarum sa-
uificiosa pietate appeteret & feruida emulatio-
zelaret suauissime se dicebat repleti odorib. & quasi
quanto pretioso liniri, cum sanctorum fratrum per or-
diantium odorifera fama multos audiret ad viam
trahis induci, ex talium auditu exultabat in spiritu,

c. 8. vita
Franc.

L 3 bene-

benedictionibus omni acceptione dignissimis fratre
 accumulans, qui verbo & opere ad Christi amorem
 du. erent peccatores.

4. RR. PP. Soc. Iesu ad Exemplum Apol
 rum, Vincentij Ferrerij Petri martyris, Anton
 padua, Bernardini Senensis & aliorum
 que se offert occasio diuina spargunt semina
 erubescunt etiam compitales conciones:
 dam non senectus à concionandi munere:
 hit, non retardat inualerudo: plerique
 exquisita doctrina & sine mentis ardore
 potest) sententiarum pondere mentes &
 (vt loquitur Philon de vita contempl.)
 & ad hoc quasi parturientes lachrymis, preter quoti
 verberibus diuinum auxilium implorant,
 que inuocant Spiritum sine cuius afflatu
 mus vocisque sonos inanes fundimus.
 alacritate iidem PP. excurrant in pagos
 ad diff. minandum Christi Euangelium,
 tationem missorum à Christo Apostolorum
 circum. bant per castella Euangelizantes
 rantes vbi que, atque hac ratione tota
 da ita perpurgarunt & ad omnem pietatis
 instaurarunt, vt altera plane esse viderentur

Matro. &

Luc. 4.

2. Par. 15.

missi sacer-
dotes docer-
bant.

5. Sed & ipse Christus Circuibat
 uitates & castella docens in Synagogis
 cans Euangelium regni, & post ascensum
 eius Apostoli perpetuo in his missionibus
 cupati totum peragrauerunt orbem terrarum.
 instar solis omnia regna luce Euangelij
 runt. Sciebant parem esse animarum
 tem, ex Christi sanguine qui totus non

fratre pro homine rusticano effusus est quam pro vr-
 bano, & Christo nato prima Euangelij prædica-
 tio facta est pastoribus, & quidem ab Angelo cui
 Apoc. fuit multitudo cœlestis, vt non solum prædi-
 catione sed etiam diuino concentu commenda-
 tum videtur concionatoribus, pauperes quos ita Deus *Luc. 2.*
 semine Angelique quasi cœlorum Apostoli & Christus
 ies: o Dominus, qui eis natus dicebatur, honorauit.
 iere: Christus ipse libenter cum turbis & pauperibus
 (quod verabatur, atque ad ope Iaiam dicit, se missum *ca. 61.*
 ore fieri Euangelizaret pauperibus.

es & c. 6. S. Cyprian. nihil antiquius habebat quam
 l.) tunc Dei verbum assiduo prædicare, quippe qui sole-
 is, præter quotidie: l'ud populo annunciare, vt ipse in
 ranti cordio libri de disc plina & Bono pudicitia tra-
 flatu ait, dum ait: *Semper enitor vel maxime quotidianis*
s. Quinque horum tractatibus aliquando vobis fidei & scien-
gos & de per Dominum incrementa prestare. Quid enim a-
um, aut in Ecclesia Domini vtilius geri, quid accommodatius
olorum officio Episcopi potest inueniri quam vt doctrina diuino-
ntes omni per ipsum insinuata collataque verborum, possint
sepe aduentus ad repromissum regnum peruenire cœlorum,
eratis de certo mei & operis & muneris quotidianum voti-
entiam negotium, absens licet, obtinere conuictar: Hæc
t omni p. perliteras exhibens quotidianum penum,
is & quod præfens tunc reddere minus posset, qui
centum verbo Dei semper intentus inter concionan-
onibus dum extremum diem claudere haberet in vo-
erratis. Tanra Sanctus Cypriano (ait Pontius eius
ij col. diaconus) fuit sacri cupido sermonis vt opta-
n non sic sibi passionis vota contingere, vt dum de
non Deo loqueretur in ipso sermonis opere necaretur.

L 4 Hæc

Hæc felicitas quæ S. Cypriano in optatis fuit
 detur amantissimo crucis *Andrea* Apostolo
 tigiſſe, qui ex deſiderato ſibi ſuſpenſus patib
 b: duo quo ſuperuixit non ceſſauit tanquam
 ſuggeſto populum docere.

7. In *Dunſtano* Cantuarienſi in Anglia Ep
 po inſignis erat verbi diuini prædicandi ard
 quo in opere dum verſaretur die quodam C
 ſti aſcenſioni ſacro, ecce in templo oranti ing
 multitudo Angelorum candidata affuit, mon
 tium, ſe veniſſe ad eum in cœlum deducend
 ſi tamen paratus eſſet: quibus ille, quod ad ip
 at ineret, ſe quidem eſſe paratum, ſed tamen
 leſte laturum ſi tam celebri die populus ſon
 cri verbi pabulo priuaretur. Tum Angeli
 ſatione accepta diem proximum eius migrat
 præſiniunt, quo deinde cum magno ſuo ga
 deſunctus eſt.

8. Ex *S. Bernardi* concionibus innumera
 ex vitiiſ ad bonam frugem ſe receperunt,
 diſſidentes eius oratione ſunt reconciliati,
 ex ſatanæ faucibus erepti, alios enim à turp
 ne ad caſtitaſtem, alios ab illicitis lucris ad
 tem, ab ira & odiis ad concordiam & pacem
 traduxit: non paucos à mundi amore quo
 abſorpti erant ad eiufdem contemptum &
 rena omnia deſerenda impulit, quocunq
 tio eius accedebat, diuini amoris faces in
 videbatur: quæ vel ex eo apparet, quod præter
 qui illius opera ad alios religioſos ordines
 culi vanitate recipiebant, nunquam ille
 vallem rediſſe dicitur niſi magna ſtipatus car

novitiorum, quos illius sermones in rete Domini compulerant, & quidem ferme Theologia & eloquentia, tum etiam nobilitate insignium, inter quos Heinricum numerant Franciæ Regis germanum fratrem, & alterum Herueum nomine, ex sanguine item Regio. Idem (ser. 51. in Cant.) dilerte profitetur se fructum animarum, qui ex concione colligitur, suæ contemplationi antepone, dum ait: *Orare, legere, scribere, meditari & quæ sunt alia spiritualia studij lucra hæc arbitratus sum propter vos detrimenta.*

9. Bernardinum Senensem ex ordine minorum ita dicendo valuisse accepimus, ut quocumque tempore, & quocumque loco concionatus fuisset, non modo otiosi, sed ipsi opifices, tabernaculis, reliqui etiam omnes domibus occlusis ad concionem concurrerent.

10. Petrus Martyr ex ordine prædicatorum totam fere Italiam obiens, singulis in ciuitatibus prædicans, magis pagis insistens omnes mortales clamoribus salutaribus ex vitiorum peccatorumque cœno excitauit. Cui ferunt ad urbem oppidumue aliud venienti solemne fuisse, ut omnes incolæ eam effunderentur, summi & infimi cum veftibus & cum tubarum sonitu: quin etiam receperunt eadem cum pompa deducerent, tanta perseverantia ut vix ab eo diuelli possent, ad concionem autem tantam multitudinem confluere solent, ut sæpe Camera ex tabulis facta gestari non posset, nisi neceffe fuerit, ne à turbis elideretur.

11. Ad *Anthonium Patavinum* audiendum tanta hominum multitudo concurrebat, ut cum

L 5   templa

templa, quæ ad hoc ipsum deligebantur
 plissima capere non possent, suggestus in ca-
 pos, vel plateas latissimas deferretur, quæ
 etiam ad occupandum tempestive locum
 ab omnibus certatim properabatur, ut cen-
 re esset nobilissimos viros atque matronas
 re quam licetceret concursantes & ad multa
 horas vocem illam quasi de cælo venturam
 præstolantes. Illo autem loquente, cum
 pe aut millia hominum triginta adessent, ten-
 re non strepitus, non marmor, non exci-
 tus audiebatur, tantum erat, omnium silentio
 & attentio.

Levit. 10. v. 10. Ad Aaron eiusque filios iam olim ita locutus
 est Dominus: *Habentis scientiam discernentis*

inter Sanctum & Proprium, inter pollutum & mundum,
docentisque filios Israel omnia legitima

Ezech. 44. v. 23. Ad Sacerdotes & Levitas: *Populum meum*
docentibus, quid sit inter Sanctum & pollutum,

inter mundum & immundum ostendent eis: Et

Ep. 1. c. 3. v. 2. c. 4. v. 12. 16. *custodient scientiam, & legem requirent ex ore*
quia Angelus Domini exercituum est. S. Paulus

bit ad Episcopum Timotheum: Oportet Episcopum

irreprehensibilem esse, prudentem, doctum,

Exemplum esto sicut in verbo, in conversatione

attende lectioni, exhortationi & doctrina &c. Ma-

etiam viac vehementia orationis ipsum collo-

tatur, ne propter homines quibus insunt

prædicatio veritatis, aliquam sibi segnitiam
dicandi subrepere sinat: Quæ audisti à me
quit, per multos testes, hoc commenda fidelibus

numibus qui idonei erunt & alios docere, prædica verbum, inſta oportune, importune, &c. In Epistol. ad Titum, cap. 1. verfic. 7. Vult vt Episcopus potens fit exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt arguere. Hinc (12.) S. Ambrosius

Docendi prouincia maxime propria est Episc. & Sa cerd.

1. de off. cap. 1. agens de se ad Episcopatum com- pulſo, ait: iam effugere non possumus officium docen- do, quod nobis refugientibus impoſuit Sacerdotij neces- sario. Illius primi capituli Epigraphe est: Epi- scopi proprium munus est docere populum. Eſi enim Presbyteris quoque & Diaconis prædicandi po- testas conceſſa ſit, ea tamen olim proprie fuit Episcoporum. Nam Episcopi proprie ſucce- dunt Apoſtoliſ, Apoſtoli autem Act. 6. dicunt: Non eſt bonum nos derelinquere verbum Dei & mini- ſtrare menſis.

Posſidius in vita S. Aug. c. 5. ſcribit Valerium meum Episcopum conceſſiſ: ſe Sancto Auguſtino Pres- bytero ſuo prædicandi poteſtatem. Et Synodus Et N. Valenſiſ vult vt cum deeſt Presbyter conciona- tor Diaconi loco concionis Homiliis S. Patrum populo prælegant.

Can. 4.

Debent certe prælati Eccleſiæ prouidere, vt quæ ſibi commiſſæ ſunt ſaluti conſula- tur, vt ſalubria eis pabula non deſint, debent ar- dere corruptelas & vitia quæ ſunt quaſi morbi & peſtes huius gregiſ. Deniq; debent veros ſe præ- ſtare paſtores.

Sub Alexio

Sic (13.) Galdinus Sala Archiep. Mediolanenſiſ non ſolum aſſiduiſ precibus & ieiuniſ omni que vitæ ſanctimonia enituit, ſed etiam ſeruſido a- nimarum zelo, ita vt à concionibus ad populum habent

*V. Platun
de off. Car.
6.4.*

habendis Catharisque præsertim hæreticis con-
furandis nunquam cessaret, in quo etiam mun-
re immortalis est. Sic enim tradunt, quodam
concione finita simul etiam animam Deo tra-
disse.

Vtinam cogitatio prælatorum totum orbem
complecteretur, ipsamque Ecclesiam vniuersam,
quomodo hæreses adeo iam diffuse ab-
beant profligari & prouincie à recta fide aliena-
tæ ad sanitatem renouari, & quomodo omnibus
incommodis, quæ quasi malum gramen in Di-
mini vinea assidue suboriuntur, possint occu-
rere.

Vtinam hæc ipsorum essent studia, hæc cogi-
tationes, vt omnes suas curas ad Ecclesiam refer-
rent, & in Ecclesia consumerent, vt omnem
suam mentem & diligentiam, & industriam
hoc vnum excitarent. Vtinam secum expen-
rent illud S. Bernardi quo hortatur Cardina-
vt Abailardi pullulantes hæresin excindant.

Epist. 28.

*re pro loco quem tenetis, pro dignitate qua polletis,
potestate quam accepistis. Vtinam excubarent
bono communi & in continua quadam vigi-
essent aduersus hæreses & aduersus omnia
ne dignitas & potestas ipsorum nihil esset aliud
quam gladius vagina reconditus, aut talens
à seruo nequam in terra defossus, quæ cum
tenebris exterioribus, fletu & stridore dentium
æterno vindicata est. Vtinam Ecclesiam vel
rum & vitæ suæ oppositu defenderent, se ho-
nes communes existimarent, vereque omnia*

Matth. 23.

patres ac tutores, nec solum ita sentirent, sed etiam factis ostenderent, ac præ se ferrent.

Vtinam perpenderent id quod S. Bernhard.

ad Eugenium requirit in Cardinalibus, vt seruet

in legationibus sibi commissis: Qui, ait, legatione,

pro Christo fungi quoties opus erit, nec iussi re-

nuant, nec non iussi affectent. Qui quod vere-

cunde exultant, obstinatius non recusent. Qui

post aurum non eant. Sed Christum sequan-

ter. Qui quæstum legationem non æst ment,

nec requirant datum sed fructum; Qui Regibus

Ioanitem exhibeant, Ægyptij Moyien, forn-

icantibus Phinees, Heliam Idololatris, Helisæum

maris, Petrum mentientibus, Paulum blasphemantibus,

negotiantibus Christum. Qui vulgus

non spernant, sed doceant, diuites non palpant

sed terreant, pauperes non grauent sed foueant,

minas principum non paueant sed contemnant.

Qui non cum turba intrent, nec cum ira exeant,

qui ecclesias non spolient, sed emendent, qui

in arsupla non exhauriant, sed corda reficiant &

crimina corrigant, famæ prouideant suæ, nec in-

uideant alienæ. Quorum sermo ædificatio, quo-

rum vita iustitia, quorum præstantia grata, quo-

rum memoria in benedictione. Qui se amabiles

præbeant non verbo sed opere, reuerendos ex-

alibant, sed actu non fastu. Qui ad te redeant fa-

ngari quidem non suffarcinati, simul & glorian-

tes quod non curiosa seu pretiosa quæque terra-

rum attulerint, sed quod reliquerunt pacem re-

se hõis, legem barbaricis, quietem in monasteriis, Ec-

clesiis ordinem, clericis disciplinam, Deo popu-

lura

4. de conf.

Seruando

Primo in

suscipiendis

legatione.

Secundo in

admini-

strandis.

Phil. 4

lum acceptabilem, sectatorem bonorum: hæc Benedictus.

*In past. 2. in
proemio.*

Vtinam ponderarent & illud Sancti Gregorii
Præconis officium suscipit quisquis ad Sacerdotium
cedit, ut ante aduentum iudicis, qui terribilis, sequitur
ipse clamando gradiatur. Sacerdos ergo si prædica-
nis est nescius quam clamoris vocem daturus est
co mutus? Fortes perseverantesque Doctores
imputribilia ligna quærendi sunt, qui instrum-
sacrorum voluminum semper inherentes sanctæ
clesiæ unitatem denuncient, & quasi intro
circulis arcam DOMINI portent. Vectibus
que arcam portare, est bonis Doctoribus Sanctam
clesiam ad rudes infidelium mentes prædicando
ti. Qui auro quoque iubentur operiri, ut cum
ne alius insonans, ipsi etiam vitæ splendore
cant.

*In past. p. 3.
admo. 25.*

Et illud eiusdem Gregorij: Quo reatu
gantur respiciant, qui dum peccantibus fratribus
bum prædicationis fugiendo subtrahunt, morientur
animabus vitæ remedia abscondant. Et sunt non
qui magnis muneribus dilati dum solius contem-
nis studiis inardescunt, utilitati proximorum
prædicatione refugiant, secretum quietis diligunt,
cessum speculationis appetunt, de quo si districte
centur extantis proculdubio rei sunt, quantis ve-

*In dia. cum
Triph.*

tes in publicum prodesse potuissent. Nam recte
Iustinus Martyr: Qui possunt docere, nec docere
damnationem incurrunt. Et Beda. Qui prædicationem
verba retinet, maledicatur, qui in solius culpa
tij pro multorum quos corrigere potuit pena dam-
tur.

14. Guilielmus Hollandæ Comes idemque Rom. Imp. Christ animum ii. Moguntinum Archiepiscopum, ut in bellum secum proficisceretur mouerat, at ille: *Episcopi, inquit, munus est verbum Dei predicare, non armis decertare. Christus enim Petri gladium in vaginam recondere precepit. Etenim seruum Dei populo annunciare me iusseris, presbo sum. Scio enim id esse mei muneris.*

Boni Clerici Dei gloriam suo studio, zelo & industria ad veram pietatem religionemque publicis concionibus populum incitando augent & illustrent, multas à peccatis liberatos Deo restituant seu reconciliant, & verbo Dei inquam gladio sibi à Deo dato bonam militanciam.

Norunt enim quanta sit dignitas pro Christi legatione fingi, cooperari Deo, ad eius & Christi Iesu gloriam, in Salutem animarum et ministerium verbi Domini. Norunt quis color animi, quæ contentio ad hanc cooperationem adhibenda sit, cum ipse Deus tantum in hoc opere effecerit. Norunt quantopere pro se organum electum ac familiare sibi electum Apostolum Paulum dignitatem Evangelici concionatoris his verbis exponat: *Mihi omnium Sanctorum minimo data est gratia hæc gentibus angelizare inuestigabiles diuitias Christi, & illuminare omnes, quæ sit dispensatio Sacramenti absconditi à sæculis &c.* Norunt S. Chrysostomi de fructibus verbi diuini inter cætera dicere: *Hoc est medicamenti instar, hoc ignis loco, hoc ferri vice, hoc est salutem animam suscitamus, & tumescentem compescimus hoc.*

Ro. 10. Quo modo &c.

2. Mac. 15. accipe &c.

De Sacram. li. 4.

hoc & superuacua amputamus, & quae desunt suppleamus. Quae
ceteraque omnia conficimus, quae ad animi consuetudinem moliti-
incolumitatem. Norunt quid sit munus obire Deum. Ioh. 1. 1.
Prophetarum & Apostolorum, interpretem peritiam ea
legatum esse altissimi, tubam Spiritus sancti, & gratiam facien-
guam & os Dei.

*Psalm. 18.
Coeli enar-
rant &c.*

*Osee 6.
Scientiam
Dei volui
plusquam
holocausta.*

*Ioan. 17.
Haec est vi-
ta aeterna
& cogno-
scant, &c.*

Norunt opus maxime proprium Dei esse, illud verum
notam facere gloriam, & cunctis in rebus illius gloriam g-
sibi habere propositam, ac proinde nulla re illius gloriam qu-
gratificari homines Deo, & ad eius imitationem, inquit,
ita prope accedere, vt eius gloriae seruiamus salute
quod conclonatores faciunt, Deum Deique personam De-
mensas virtutes ac perfectiones praedicando, ut os me-
populum ad Dei cognitionem & cultum perueniat, ait, n-
cendo. Toti enim in eo versantur vt cognoscant, & in
tur Dei magnalia, & debitis laudibus a hominibus. Norunt
bus celebrentur.

Norunt quam magnum sit bonum procul Chrylo-
salutem animarum. Quid enim est gratia Deo, & in
qua salus animae in hac vita consistit? Quibus praem-
summa illa in caelo ac sempiterna felicitas, & in
qua salus consummata post hanc vitam sita consistit, & in
Quid ex altera parte offensa Dei & supplicia a Deo im-
na? tantum malum prohibere, & tantum bonum, & in
curare quid est? Antonius Papa Epist. 1. ad Agricolum
copos Boetiae: *Quae precor, inquit, maior charitate pronur-
aut quod efficacius pietatis patrocinium potest a Deo impendi, &
piam alicui impendi, quam si ignorantiae tenebras & erroris
peritiæ caliginem ab eo repellat, & verae fidei paventia
ad quaestum, non ad ambitionem, sed ad eruditionem, & in
adificationem reficiat. S. Dionys. Omnium, ait, diuinitatis agrum
rum diuinissimum est cooperari Deo in salutem animarum.*

Quantum enim esset posse cooperari Deo *Hom. 15. in*
 in molitione cæli & terræ? Atqui apud Ch y. *c. ad Cor.*
 Deus ipse sic loquitur: Feci ego cælum & *& hom. 55.*
 terram eadem conditionis facultate te dono, ut ter- *ad pop. ten.*
 ram facias cælum: Accendi ego luminaria. accende
 tu clariora illis, namque potes his qui in errore sunt
 veritatis accendere, hominem facere non vales,
 gratumque Deo potes efficere. Vide quam te
 qui maiora tibi faciendi potestatem iribuo. Ut
 inquit idem Chrysostom. quantum bonum sic
 salute nostra & alias lucrari, audi Prophetam ex *Hom. 3. in*
 persona Dei dicentem: Si separaueris pretiosum a vili, *Gen.*
 quid hoc est? qui ab errore ad veritatem *Hier. 15.*
 duxerit, vel a peccato ad virtutem pro-
 gressum induxerit, me imitatur.

Norunt etiam opus prædicandi præcellere *Hom. 3. in*
 operibus misericordiæ corporalis: nam recte ait *Gen.*
 Chrysost. Ut anima corpore melior est, ita his qui
 pecunias & facultates suppeditant maiori-
 bus premiis digni sunt, qui admonendo & continue
 in viam rectam supinos & desides inducunt,
 monstrando eis diuinarum virtutum fragrantiam &
 vitiorum maleolentiam.

Clemens Alexandrinus loquens de spiritali
 agricultura, cum duplicem esse dixisset, & scripto
 pronuntiatione: Verius, inquit, modo Domini
 praeclarum frumentum seminauerit & spicas
 messuerit & messuerit, iure diuinus apparebit agri-

Norunt S. Greg. dicere: Recessurus ad percipien- *Li. 1. ep. 39.*
 agrum Dominus talenta seruis distribuens dicit:
 negotiamini dum venio, quod profecto negotium tunc

M tere

verenos agimus, si viuendo & loquendo proximorum animos lucremur, si infirmos quosque, calidius qui gaudia prædicando, in superno amore roboramus si superbos, ac tumidos, gehennæ supplicia terrore insonando flectimus. Et: Sed ad hoc ego mea infirmitatis expauesco, & quod accepto redeat paterfamilias rationem nobiscum positurus spicio.

Norunt se participes fieri omnium bonorum operum, quæ fideles propter illorum adulationes efficiunt. Nam recte Moyles &

Li. 4. ep. 26

*Diligentes
Conc. con-
stant sibi
magnam
summam
meritorum*

minus Presbyteri & alij confessores Beato priano, qui ipsos ad constantiam adhortatus rat, in hæc verba respondent: Redder tibi nus pro ista tua charitate mercedem & huius noris representabit debitam frugem, non enim corona mercede condignus est, qui hortatus est, & passus est: non minus laude condignus, qui cuit quam qui & fecit: non minus honorandus monuit, quam qui dimicauit, nisi quod non magis gloria cumulus redundat ad eum qui quam ad eum qui se docibilem discipulum submouit, hic enim fortassis hoc quod exercuit non habuit si ille docuisset.

Li. 2. const.

Apost. c. 28

Sic & S.

Paulus eos

qui labo-

rant in ver-

bo à doctri-

na duplici

honore di-

gnos esse de

Apud S. Clementem habetur: Presbyteri assidue in studio docendi verbum Dei laborauerunt, et placet esse deponendam portionem, in gratiam Apostolorum Christi quorum locum tenent, ut qui sint concilio Episcopi, & Ecclesiæ corona, concilium & Senatibus si vnus cuius seruatori honestissima olim manis dabatur corona, quam gloriosa redemptio in celo concionatoribus qui splendidam

...riam de dæmonibus reportarunt, dum multos cernit: dum
 celestis Hierusalem ciues ab interitu sempiter- ut qui do-
 nobis seruauerunt, & ad Martyrij ac uirginitatis amo- ti &c.
 rem hominum voluntates incenderunt. Chri- Mat. 5. Qui
 ego pofitus ait Matt. 10. *Qui confitetur me, &c.* Quantus fecerit &
 uero erit honor quando Christus Iesus in angu- doct. &c.
 stissima illa diuinitatis regia à totius curiæ cele-
 stis confessu confitebitur fideles famulos qui i-
 bono plium hic confessi sunt.

SIGNVM XXVI.

*Erudiendi populi prouinciam non suscipere
 sponte, sed legitima potestatis imperio cogen-
 te & prope vim affectante: seu. Non
 temere ad arduum hoc
 munus profili-
 re.*

E Saia's Propheta cum se ab Angelo Carbonis Cap. 6.
 de altari sumpti tactu purgatum (labia e- Contra
 m eius contagio populi erant maculata) anim- scabiosum
 uerisset, & Dominus dixisset. *Quem mitte am- concionadè*
 andem dixit, *mitte me Domine.* pruissum.

1. Cum Ieremias à Deo ad erudiendos rudes & Cap. 1.
 ignaros populos legaretur, suã inscitiã exposuit,
 ignorantiam excusauit, atq; onus illud ut effugeret
 periculose balbutiuit, clamans, *a, a, a, Domine Deus
 nescio loqui quia puer ego sum.*

3. Ipse Christus priusquam concionibus &
 ceptis mundum illuminaret, totos 30. annos
 uacuit, ne prius prædicare cœpit, quam tentatus
 M a famem